

Ida-Tallinna Keskhaigla taastusravikliiniku roll amputatsiooniga Ukraina võitlejate taastusravis ning Ukraina spetsialistide koolitamisel

Dr Kaupo Ole
Taastusravikliiniku juhataja
09.04.2026

IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

Ida- Tallinna Keskhaigla Taastusravikliinik

Taastusravikliinik on viimastel aastatel pälvinud tunnustust oma ravi efektiivsuse ja uudse lähenemise eest.

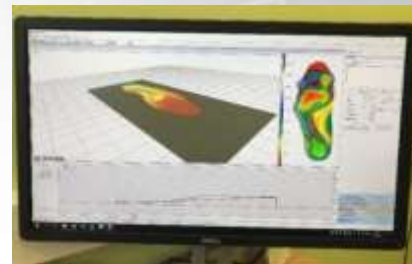
Kliinik jaguneb statsionaarneseks ja ambulatoorseks taastusravikeskuseks.

- Kaasaegne Amputatsioonijärgse Taastusravi Keskus teenindab nii missioonidelt naasnud kaitseväelasi kui ka tavakodanikke üle terve Eesti.
- Taastusravi aitab oma igapäevaste tegevuste juurde naasta ja taastada töövõime. Kliiniku multi-professionaalsesse meeskonda kuuluvad taastusarst, õde, füsioterapeut, tegevusterapeut, logopeed, psühholoog, hingehoidja, kogemusnõustaja, sotsiaaltöötaja, massöörid, hooldajad.
- Meetodid, vahendid ja oskused, mis teevad patsiendi tagasitoomise tavaellu võimalikuks, on tänapäevasel kõrgel tasemel.
- Õpetav kliinik

Ida- Tallinna Keskhaigla Taastusravikliinik

- Taastusravikliinik tegeleb neuroloogiliste, kardioloogiliste, reumatoloogiliste, traumajärgsete, ortopeediliste jt patsientidega.
- Ambulatoorne taastusravikeskus pakub taastusraviteenuseid, mis sobivad nii haiguse raviks kui ka keha tervise säilitamiseks.
- Taastusravikliinik aitab haiguse järel naasta täisväärtuslikku ellu ning saavutada võimalikult suur iseseisvus nii kodus kui ka ühiskonnas.

2014 aastal avatakse Ida Tallinna Keskhaiglas kaasaegne amputatsioonikeskus NATO, USA saatkond, EV Kaitseministeerium, Ida-Tallinna Keskhaigla

- Proteesilabor
- Harjutuskorter
- Kaasaegne jõusaal- HUR
- Tööruumid füsioterapeutidele ning tegevusterapeutidele
- Arsti vastuvõtukabinet
- Kõrgtehnoloogilised seadmed: GRAIL, kõnnimustri analüüsiks ning AlterG- antigravity aparaat

Enne sõja puhkemist

- Aastatel 2018- 2022 sõjaeelsel perioodil külastasid mitmed Ukraina kolleegid Ida-Tallinna Keskhaiglat õppe ja õppepraktika eesmärgil. Samuti toimusid meie spetsialistide külastused Ukrainasse samal eesmärgil
- Taastusravikliinik, naistekliinik, silmakliinik jt.

Health ministers meeting of the Third Summit of First Ladies and Gentleman 4-8 september 2023- Kiiev

- Rehabilitatsioon ja taastusravi
- Vaimne tervis
- Koostöömemorandum Rivne Linna Keskhaigla ning Ida- Tallinna Keskhaigla vahel

Ukraina võitlejate projekt algas aastal 2023

- Koostöös: ESTDEV, EV Sotsiaalministeerium, EV Kaitseministeerium, Tervisekassa, Ukraina saatkond; Eesti Meditsiinieskpordi Klaster,, BVG Charity Fund Ukraina, MTÜ Eesti Meditsiinieskpordi Klaster
- 2023 a jaanuaris: 2 esimest transfemoraalse amputatsiooniga patsienti

Väljakutsed

- Patsientide valik, andmekaitse, informatsiooni salajasus
- Rahalised vahendid
- Proteeside tüübid
- Statsionaarsed patsiendid
- Keeleküsimused
- Koostöö proteesitootjaga
- Lisatöö muule plaanilisele tööle lisaks
- Eelnevad proteesimise kogemused olemas
- Kuidas lühikese ajaperioodiga saavutada maksimaalne tõhusus-ravi protokollide loomine ja kasutusele võtmine

Amputatsioonijärgseks proteesimiseks sobiv patsient:

- Alajäseme amputatsiooniga patsiendid
- Amputatsioonist on möödunud 1,5 -2 kuud (selle aja jooksul reeglina kõnt paranenud/ formeerunud)
- Amputatsioonikõndi pikkus vähemalt 20 cm mõõdetuna kubemest (eelnevalt haigusloo epikriis ja digitaalsed fotod 2 projektsioonis amputatsioonikõndist)
- Amputatsioonikõnt peab olema põletikuvaba
- Eelistatud on krooniliste haigusteta üldises stabiilses seisundis patsiendid

Proteesimisele kuuluva patsiendi teekond Ida-Tallinna Keskhaiglas

- Hospitaliseerime patsiendi statsionaarse taastusravi osakonda, kus teostame kõik vajalikud põhiuuringud (sh röntgen kopsudest, vereanalüüsid)
- Taastusraviarsti läbivaatus, taastusraviplaani koostamine
- Füsioterapeudi esmane hinnang, edasise füsioteraapia planeerimine
- Tegevusterapeudi esmane hinnang ja vajadusel tegevusteraapia planeerimine
- Proteesimeistri vastuvõtt (vajalikud ettevalmistused proteesimiseks)
- Proteesihülsi valmistamine ja proteesi tellimine
- Statsionaarsel taastusravil viibimise aeg 14-21 kalendripäeva

Ülevaade projektist 2023-2025

- 2023 aastal viibis meie haiglas 23 Ukraina võitlejat, kellele paigaldasime kokku 33 proteesi (sageli olid vigastada saanud mõlemad jalad).
- 2024. aastal jätkasime mõnevõrra väiksemas mahus proteeside valmistamist, kuna rahastus oli väiksem
- 2024 aasta lõpuks oli abi saanud 18 võitlejat nii ühepoolse kui mõlema jala amputatsiooniga, kokku 21 proteesi
- 2025 aastal sai abi 10 Ukraina võitlejat, kokku 13 proteesi
- 2023-2024 oli enim valmistatud proteesiks reieprotees Genium X 3, kuid kuna antud toodet enam proteesitootja Ottobock ei paku, läksime üle samaväärse modernsema reieprotees Genium X4 proteeside valmistamisele ja paigaldamisele.
- Meie meistrid omavad vastavaid sertifikaate nimetatud proteeside paigaldamiseks iseseislat

Kokkuvõtvalt

- Kokku on proteese saanud meil 51 UA võitlejat 3 aasta jooksul- 57 reieproteesi ja 9 sääreproteesi.
- Ukraina võitlejatele paigaldasime peasjalikult Genium X 3 ja alates 2025 aastast Genium X4 reieproteeze: parim maailmas hetkel saadaolev variant, mis võimaldab joosta, ujuda, kõndida ja annab võimaluse naasta aktiivselt igapäevaellu või lahingusse-tagalasse.
- Hulk võitlejatest on naasnud ka lahinguväljale ja tagalateenistusse, täpse arvu osas meil info puudub ja on meie jaoks konfidentsiaalne.

Eripärane taastusravikliinik

- Ida-Tallinna Keskhaigla Taastusravikliinikus on 2014 aastal Eesti Vabariigi, ITK ja USA saatkonna toel ehitatud Eestis ainulaadne proteesilabor, kus proteesid valmistatakse kohapeal, patsiendist lähtuvalt - individuaalselt.
- Oluline osa on siin ka statsionaarse ravi võimalusel võitlejatele, mida ei suuda pakkuda proteeside valmistajad mujal Eestis, kelle töö on peasjalikult ambulatoorne ja piirdub vaid proteeside valmistamisega, mitte multi-distsiplinaarse meeskonnatöö pakkumisega.

Ainulaadne ja vajalik keskus

- Baltikumis ainulaadne kliinik ja keskus, kes suudab käituda sellealase kompetentsikeskusena
- Esineb valmisolek ka võimaliku ohu korral Eesti riigile
- Äärmiselt oluline tagada vastava keskuse toimepidevus ning areng ja valmisolek ning vajadusel ka proteesilabori tehnika, kompetentsi ning personali evakuatsioon tagalasse koos väljaõppinud meistritega.

Meie peamised koostööpartnerid

- Sotsiaalministeerium
- Kaitseministeerium
- Tervisekassa
- Ottobock
- ESTDEV
- MTÜ Eesti Meditsiiniekspordi Klaster
- Eesti Kaubandus Tööstuskoda

Ida-Tallinna Keskhaigla teised Ukrainaga seotud tegevused

- Taastusravikliiniku ja teiste kliinikute töötajate missioonid Ukrainasse, kokku käidud viimase 3 aasta jooksul 6 korral
- Praktilis-teoreetilised õppekavad ja koolitused nii Eestis kui ka Ukrainas, Kiev, Ivanofrankivsk, Berdychiv, Rivne
- Projekt HEAL Berdychiv – intensiivravi ja rehabilitatsiooni tõhustamine taastamise ja erialase koolituse kaudu
- Koostöömemorandum ja koostöö Rivne linna Keskhaiglagaga
- Silmakliinikus Ukraina võitlejate abistamine, silmade taastav kirurgia koostöös USA tippkirurgi Richard Alleniga

Suur tänu kallitele kolleegidele projektis
osalemise eest !

Suur tänu kuulamast !

